

Spreekwoord

Betekenis, groep 5-6

Betekenisnetwerk: (spreek)woordenboek, uitdrukking/gezegde, boodschap/bedoeling, letterlijk-figuurlijk

Spreekwoorden maken je iets duidelijk!

De kinderen van groep 6 werken met het thema 'Het weer' en hebben daar al diverse lessen over gehad. Ze weten hoe het weer tegenwoordig voorspeld wordt en hebben zelf ook al enkele dagen gekeken naar de bewolking, de neerslag en de windrichting. Vandaag leren ze hoe men vroeger het weer bestudeerde. Vaak keken de boeren goed naar de lucht, zodat ze wisten wat ze op het land konden doen. Vaak gebruikten ze dan een spreekwoord of gezegde, zoals: *'Avondrood is water in de sloot'* of *'Je moet hooien als de zon schijnt'*. Tegenwoordig noemen we dit 'spreekwoorden' en worden ze figuurlijk gebruikt, maar oorspronkelijk zijn het wijsheden die letterlijk bedoeld werden. Juf Corinne laat enkele oude tegeltjes zien waar spreekwoorden op staan. Wat zou de tegenwoordige betekenis zijn van deze uitdrukkingen of spreekwoorden? Wat wordt ermee bedoeld? Wat is de boodschap? Ze vertelt dat er in het spreekwoordenboek heel veel spreekwoorden staan. Ze mogen in groepjes in een spreekwoordenboek kijken om een spreekwoord uit te zoeken en te kijken wat de betekenis is. Er worden een paar spreekwoorden besproken, zoals *'Achter de wolken schijnt de zon'*. Er is er een die bij de kinderen nogal de aandacht trekt: *'Als de kat van huis is, dansen de muizen op tafel'*. Er staat ook een plaatje bij. Waarom dansen de muizen op tafel? Gaat het echt over muizen of wordt er iets anders mee bedoeld? De leerlingen komen samen achter de betekenis en vertellen hun eigen ervaringen. Na het bespreken van de voorbeelden hebben ze goed door dat je de betekenis van spreekwoorden niet letterlijk moet nemen, maar dat ze figuurlijk bedoeld zijn. Ten slotte bespreken de leerlingen waarom spreekwoorden gebruikt worden. Pascal denkt "omdat je er in een keer heel veel mee kunt zeggen". Rob vindt spreekwoorden leuk, "omdat je er meteen beelden bij ziet". Karin zegt dat "oude mensen er vaak heel veel kennen, omdat ze best wijs zijn". Ze komen tot de conclusie dat je met spreekwoorden in een zin heel veel duidelijk kunt maken. Er wordt veel gelachen en de weken daarop gebruiken de kinderen regelmatig tussendoor een besproken spreekwoord.

Bron: Corinne Raaijmakers-van Herwaarden, leerkracht Kindcentrum Boschveld (groep 3-4-5), 's-Hertogenbosch

Een **spreekwoord** is een korte, krachtige uitspraak die een (volks)wijsheid, een collectieve ervaring of morele opvatting weergeeft.

<https://nl.wikipedia.org/wiki/>